

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

22 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Cobzac Gheorghe în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău din 28 decembrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Stegarescu Anatoli Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în mun. Xxxxx, s. Xxxxx,
str. Xxxxx, xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 20.09.2016 – 28.12.2017;
2. instanța de apel: 01.02.2018 – 18.04.2019;
3. instanța de recurs: 13.05.2020 – 22.07.2020.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2017 inculpatul Stegarescu Anatoli a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 2 (doi) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a admis parțial acțiunea civilă depusă de către SRL „Alevmar”. S-a dispus încasarea în mod solidar de la Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav în beneficiul SRL „Alevmar” suma de 11500 lei, cu titlu de prejudiciu material. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și inculpatul Ceban Stanislav, în privința căruia prezenta decizie cu recurs ordinar nu se contestă.

2. Pentru a se pronunța sentința, instanța de fond a constatat în fapt că, inculpatul Stegarescu Anatoli, la data de 17 iunie 2016, aproximativ la ora 15:20, aflându-se într- un loc public, și anume magazinul alimentar al SRL „Alevmar”, amplasat pe str. Xxxxx, mun. Xxxxx, încălcând grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect

față de societate, în rezultatul unui conflict iscat cu Ceban Stanislav și Darii Alexandru care făcea cumpărături în acest magazin și căruia i-a aplicat o lovitură cu piciorul în regiunea pieptului și o lovitură cu pumnul în față, după care, Stegarescu Anatoli s-a apropiat de ei și împreună cu Ceban Stanislav i-au aplicat lui Darii Alexandru mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, moment în care Darii Alexandru dorind să împiedice acțiunile ilegale ale lui Stegarescu Anatoli, l-a împins pe ultimul peste mobilierul magazinului, și anume peste cântarul electronic evaluat la preț de 2 000 lei, aparatul de casă la preț de 2 000 lei, vitrina de sticlă la preț de 3 000 lei, pe care le-a deteriorat precum și diferite produse alimentare în sumă de 2 000 lei, deteriorându-le. Astfel, în rezultatul acțiunilor ilegale, lui Darii Alexandru i-au fost cauzate dureri fizice, iar proprietarului SRL „Alevmar”, Stela Petrache i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă totală de 10 000 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. Reprezentantul părții civile SRL „ Alevmar ”, Stela Petrachi, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea civilă în partea prejudiciului moral în mărime de 20000 lei, cauzat prin infracțiune părții civile.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

-în cadrul efectuării urmăririi penale și examinării în instanța de judecată a cauzei penale menționată, părții vătămate și civile SRL „Alevmar”, i-au fost încălcate drepturile constituționale prevăzute de art. 17, 19, 60, 315 Cod de procedură penală, art. 20, 26 Constituția RM, art. 6 CEDO Dreptul la un proces echitabil;

-pe parcursul urmăririi penale, de către reprezentantul organului de urmărire penale părții vătămate și civile SRL „Alevmar” nu i-au fost prezentate materialele spre a face cunoștință la finisarea urmăririi penale și nu a fost notificată privitor la expedierea cauzei în instanța de judecată. Astfel, partea vătămată și civilă SRL „Alevmar” nu a avut posibilitatea de a se apăra, a înainta cereri, demersuri, a prezenta probe, etc.;

-pe parcursul examinării cauzei penale în instanța de fond drepturile părții vătămate și civile SRL „Alevmar” de a se apăra, a înainta cereri, demersuri, a prezenta probe etc., la fel au fost încălcate;

-în procesul examinării cauzei penale nominalizate în Judecătoria Chișinău sediul Râșcani, de către reprezentantul părții vătămate și civile a fost depusă cerere prin care s-a solicitat: a recunoaște pe cauza penală nr. xxxxx (nr. xxxxx), în calitate de parte civilă - SRL „Alevmar”; a dispune încasarea în mod solidar de la inculpații (Stegarescu A., Ceban S.) ce vor fi recunoscuți vinovați prin sentința judecătorească în contul părții civile SRL „Alevmar” a prejudiciului material cauzat prin infracțiunea comisă în mărime de 11 500 lei; a dispune încasarea în mod solidar de la inculpații (Stegăarescu A., Ceban S.) ce vor fi recunoscuți vinovați prin sentință judecătorească în contul părții civile SRL „Alevmar” a prejudiciului moral cauzat prin infracțiunea comisă în mărime de 20000

(douăzeci mii) lei;

-la fel, în cadrul ședințelor de examinare a cauzei penale nominalizate în decătoria Chișinău, sediul Râșcani de către reprezentantul părții vătămate și vile a fost depus demers prin care s-a solicitat: anexarea la materialele cauzei înale cu nr. xxxxx a următoarelor acte: extrase din registrul de isă și control (RMCC) nr. 01-2016 - 5 file (care probează scăderea vânzărilor ilnice ale magazinului SRL „Alevmar”, după incidentul din 17.06.2016 când a fost știrbită și afectată grav imaginea întreprinderii; copiile cererilor din 4.06.2016 și 17.06.2016 depuse de cet. Dodon Nadejda - 2 file (care probează fectarea gravă a imaginii magazinului SRL „Alevmar”, după incidentul din 17.06.2016, în rezultatul căruia noua angajată Dodon Nadejda a refuzat să activeze și a depus cerere de eliberare din funcție); admiterea audierii în calitate de martori lin partea părții vătămate și civile a cet. Celac Parascovia (fost client al SRL „Alevmar” care după incidentul din 17.06.2016 a refuzat să frecventeze magazinul să facă cumpărături, preferind marketul „Odido” vizavi din vecinătate), Perepeliuc Veaceslav (fost client al SRL „Alevmar”, care după incidentul din 17.06.2016, a refuzat să frecventeze magazinul și să facă cumpărături, preferind marketul „Odido” vizavi din vecinătate);

-prezentul demers a fost admis parțial, fiind respins în partea audierii martorilor Celac Parascovia și Perepeliuc Veaceslav, astfel fiind încălcate prevederile art. 315 Cod de procedură penală „egalitatea în drepturi a părților în fata instanței” și art. 6 CEDO Dreptul la un proces echitabil;

-ulterior prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 28.12.2017, dosar nr. 1-612 instanța constată că la dosar nu au fost administrate probe care să confirme cauzarea unui prejudiciu moral;

-constatarea eronată a instanței are loc fără a fi dată apreciere probelor ce argumentează și probează acțiunea părții civile: depozițiilor martorilor audiați în procesul urmăririi penale; copiilor de acte și extrase prezentate în procesul examinării judecătorești (extrase din registrul de casă și control (RMCC) nr. 01- 2016 - 5 file (care probează scăderea vânzărilor zilnice ale magazinului SRL „Alevmar” după incidentul din 17.06.2016 când a fost știrbită și afectată grav imaginea întreprinderii); copiile cererilor din 14.06.2016 și 17.06.2016 depuse de cet. Dodon Nadejda - 2 file (care probează afectarea gravă a imaginii magazinului SRL „Alevmar” după incidentul din 17.06.2016, în rezultatul căruia noua angajată Dodon Nadejda a refuzat să activeze și a depus cerere de eliberare din funcție), secvențele video, ridicate în cadrul urmăririi penale de la SRL „Alevmar”: Camera 3 intervalul de timp: 17.06.2016 ora 15.21.57; Camera 8 intervalul de timp: 17.06.2016 ora 15.21.57, cu conținutul următor - un client-cumpărător în maiou alb, pantaloni scurți din blugi, tuns chilug, cu gentuță mică neagră fuge să se ascundă în spațiul auxiliar al magazinului după un frigider portocaliu cu produse congelate; Camera 5 intervalul de timp:17.06.2016 ora 15.21.37; Camera 4 intervalul de timp:17.06.2016 ora 15.22.03, cu conținutul următor - o potențială cumpărătoare, dorind

să intre în magazin, văzând dezordinea și bătaia inculpaților, îndată refuză să intre în magazin din cauza incidentului și se îndreaptă în market-ul „Odido” care este vizavi în vecinătate.

3.2. Avocatul Lilia Prodan în numele inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului Stegarescu Anatoli să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, iar în privința inculpatului Ceban Stanislav să fie aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016, cu încetarea procesului penal.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

-cauza penală a fost examinată în procedura simplificată în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală. În cadrul examinării judecătorești învinuții și-au recunoscut vinovăția pe deplin, s-au căit sincer de incidentul care a avut loc și au dorit să achite suma prejudiciului cauzat în limita sumei expuse în rechizitoriu, adică de 10000 lei;

-achitarea prejudiciului din partea ambilor inculpați a fost propus atât în cadrul urmăririi penale, cât și pe parcursul examinării judecătorești, însă partea vătămată SRL „Alevmar” proprietar Stela Petrache a refuzat să primească suma bănească indicată;

-ulterior emiterii sentinței inculpații Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav sunt de acord cu concluzia expusă în partea admiterii acțiunii civile și anume cu încasarea prejudiciului material de 11500 lei. În sensul dat, inculpații au anunțat partea vătămată, adică SRL „Alevmar” despre faptul că doresc benevol să achite prejudiciul încasat prin sentința din 28.12.2017, însă au primit refuz;

-refuzul părții vătămate în această parte este declarat cu rea voință;

-având în vedere faptul că achitarea prejudiciului material dispus spre încasare de 11500 lei poate avea loc și prin alte modalități, adică transfer poștal pe numele părții vătămate, în astfel de circumstanțe utilizarea acestei modalități apărarea o consideră legală și prejudiciul material considerat ca achitat integral;

-apărarea ajunge la concluzia că în privința lui Stegarescu Anatoli a fost dispusă o pedeapsă aspră și consideră că în privința ultimului pot fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal. Acest fapt rezultă din situația stării de sănătate a lui Stegarescu Anatoli, acte medicale confirmative au fost prezentate în cadrul examinării cauzei și vor fi prezentate odată cu examinarea cererii de apel, documente suplimentare ce demonstrează gravitatea diagnozei ultimului la moment;

-situația inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav se încadrează în baza Legii nr. 210 din 29.07.2016 „privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”;

-or, infracțiunea de care sunt învinuiți inculpații a fost săvârșită în data de 17.06.2016, ultimii și-au recunoscut vina, s-au căit sincer, fapt constatat prin examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, prejudiciul

material nu este, ambii se caracterizează pozitiv, infracțiunea de care se învinuiesc este una mai puțin gravă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2018, a fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale instanța de apel a menționat că, în textul apelului formulat de reprezentantul părții civile Stela Petrachi în interesele SRL „Alevmar”, a atestat că sentința primei instanțe este contestată sub aspectul soluționării acțiunii civile, solicitându-se în acest caz revizuirea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții civile SRL „Alevmar” prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de 20 000 lei.

În susținerea pretențiilor de ordin moral invocate în acțiunea civilă, reprezentantul părții civile Stela Petrachi în interesele SRL „Alevmar” a invocat încălcarea drepturilor procesuale ale părții civile SRL „Alevmar” la examinarea cauzei penale în prima instanță.

Instanța de apel analizând și apreciind argumentele invocate de către reprezentantul părții civile Stela Petrachi în interesele SRL „Alevmar” în cererea de apel formulată împotriva sentinței primei instanțe a constatat că acestea sunt nefondate și nu afectează în nici un fel legalitatea și temeinicia sentinței.

Instanța de apel a notat că examinarea cauzei penale în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală presupune o examinare simplificată a cauzei, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, iar careva probe noi nu pot fi administrate.

În conformitate cu alin. (5) al art. 364¹ Cod de procedură penală, în caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedeează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvântul în formă de replică. Dacă în ședință participă partea vătămată, partea civilă și partea civilmente responsabilă, cuvânt în dezbateri li se oferă și acestora.

La caz, instanța de apel a atestat că prima instanță a admis demersul părții civile SRL „Alevmar” privind anexarea la materialele cauzei a înscrisurilor - extrase din registrul de casă și control (RMCC) nr. 01-2016 - 5 file, copiile cererilor din 14.06.2016 și 17.06.2016 depuse de Dodon Natalia - 2 file, însă aceste înscrisuri, prin natura lor, nu pot proba întinderea suferințelor psihice sau fizice ce formează prejudiciul moral cauzat prin infracțiune părții civile SRL „Alevmar”.

Cu referire la argumentele apelantului ce ține de faptul că părții civile SRL „Alevmar” nu i-au fost prezentate materialele spre a face cunoștință la finisarea urmăririi penale și nu a fost notificată despre expedierea cauzei în instanța de judecată, instanța de apel nu le-a putut reține ca fiind pertinente, or, prin nota telefonică din 26.08.2016 consemnată de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Mariana Cazacu

s-a atestat că la data de 26.08.2016 Petrachi Stela a fost contactată telefonic pentru a se prezenta la Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău și în conformitate cu prevederile art. 293 Cod procedură penală să facă cunoștință cu materialele cauzei penale, însă telefonul era deconectat, motiv pentru care în adresa acesteia a fost expediată o scrisoare prin care a fost informată că cauza penală nr. 2016021351 urmează a fi expediată în instanța de judecată și cu materialele cauzei penale este în drept să facă cunoștință în instanța de judecată.

În altă ordine de idei, instanța de apel a atestat că, în prezenta cauză penală reprezentantul părții civile SRL „Alevmar” a înaintat acțiune civilă împotriva inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav prin care a solicitat încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 11 500 lei, precum și prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei.

În speță, s-a stabilit că sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale, întrucât inculpații au săvârșit cu vinovăție o faptă ilicită ce a cauzat un prejudiciu, iar între fapta ilicită și prejudiciu există raport de cauzalitate. Astfel, s-a stabilit ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale, inculpații au cauzat un prejudiciu material părții civile SRL „Alevmar” în valoare de 11 500 lei, sumă care reprezintă contravaloarea bunurilor distruse prin acțiunile inculpaților.

În ceea ce privește solicitarea expusă de apelant în cererea de apel privind încasarea de la inculpații Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei, instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a admite acest capăt din acțiunea civilă.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele apelantului precum că în urma acțiunilor ilegale comise de către inculpați, proprietarul SRL „Alevmar” Petrachi Stela, vânzătorul, precum și clienții prezenți au suferit un stres psihic, astfel fiindu-le cauzată o pagubă morală întreprinderii date, nu justifică temeinicia cerinței de încasare a prejudiciului moral în beneficiul părții civile SRL „Alevmar”.

La fel, instanța de apel a respins argumentele apelantului în parte ce ține de faptul că pe parcursul a două săptămâni, din cauza destabilizării activității magazinului și afectării securității, teama cumpărătorului real pentru viața și sănătatea sa de a intra în magazinul respectiv, fluxul clienților fiind micșorat prin ce partea civilă SRL „Alevmar” a suportat pierderi de ordin financiar, or, aceste afirmații sunt declarative și nu au fost constatate prin careva probe pertinente.

Cu referire la apelul declarat de avocatul Lilia Prodan în interesele inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav

Instanța de apel a atestat că prin cererea de apel formulată de avocatul Lilia Prodan sentința primei instanțe este criticată în partea ce ține de individualizarea pedepsei penale aplicată inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav în acest sens solicitându-se admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri

potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului Stegarescu Anatoli să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod Penal, iar în privința inculpatului Ceban Stanislav să fie aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016, cu încetarea procesului penal.

Referitor la pedeapsa penală aplicată inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal, instanța de fond a ținut cont de faptul că inculpații au recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate și au solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, s-au căit de cele comise, ambii inculpații anterior au fost judecați, însă inculpatul Stegarescu Anatoli anterior a fost condamnat de nenumărate ori, inclusiv pentru comiterea unor infracțiuni similare, executând pedeapsa cu închisoare.

Careva circumstanțe agravante în privința inculpaților nu au fost stabilite.

Instanța de apel verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, în raport cu prevederile art. 90 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel a constatat că acțiunile inculpaților Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav au fost încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art. 16 Cod penal, infracțiunea respectivă se califică ca infracțiune mai puțin gravă, comisă din intenție.

Din materialele cauzei penale instanța de apel a reținut că inculpații Stegarescu Anatoli și Ceban Stanislav au recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, au solicitat examinarea cauzei penale în ordine simplificată, s-au căit sincer de cele comise, nu au recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune, anterior au fost judecați.

Instanța de apel analizând argumentele de apel invocate de către avocatul Lilia Prodan referitor la aplicarea inculpatului Stegarescu Anatoli a unei pedepse penale sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia în raport cu materialele cauzei penale și cu personalitatea inculpatului Stegarescu Anatoli a constatat netemeinicia acestora, or, inculpatul anterior a fost judecat de nenumărate ori, inclusiv pentru comiterea infracțiunilor similare, executând pedeapsa cu închisoare, însă careva concluzii nu a făcut și nu a pășit pe calea corectării și reeducării sale.

În ceea ce privește argumentele avocatului L. Prodan referitor la faptul că în privința lui Stegarescu Anatoli a fost dispusă o pedeapsă aspră și în privința ultimului pot fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal, acest fapt rezultând din situația stării de sănătate a lui Stegarescu Anatoli, instanța de apel a considerat argumentele părții apărării nefondate, deoarece circumstanțele invocate trebuie raportate la gradul de

pericol social al faptelor, la ansamblul condițiilor concrete în care acestea au fost săvârșite, precum și la orice elemente ce privesc personalitatea inculpatului, în acest sens fiind notat faptul că inculpatul Stegarescu Anatoli a comis o infracțiune mai puțin gravă, din intenție, dânsul anterior a fost judecat inclusiv pentru comiterea unor infracțiuni similare, și deși a executat anterior pedeapsa cu închisoare, scopul pedepsei penale nu a fost atins, dânsul continuând o activitate infracțională.

5. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, avocatul Cobzac Gheorghe în numele inculpatului a declarat recurs ordinar, prin care solicită casarea parțială a hotărârilor judecătorești, în partea pedepsei stabilite, cu pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatului Stegarescu Anatoli să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă.

În motivarea recursului avocatul invocă următoarele argumente:

- reieșind din prevederile art. 61 și 75 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Stegărescu Anatoli instanța de apel cât și cea de fond nu au ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, considerând eronat că îndreptarea și corectarea lui Stegărescu nu este posibilă fără izolare de societate, în conformitate cu cerințele art. art. 75-78 Cod penal, nefiind posibil nici aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal;

- în context menționăm, că inculpatul Stegărescu nu are antecedente penale, adică ele sunt stinse, iar potrivit art. 111 Cod penal el este considerată persoana care nu are antecedente penale;

- fapta a fost comisă în anul 2016 și până în prezent nu a comis alte fapte, din ce rezultă că acesta a renunțat de a mai comite infracțiuni și dă dovadă obiectivă de corectare, fără aplicarea unei pedepse reale;

- a recunoscut vina, a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată;

- considerăm neîntemeiată constatarea instanței de apel și de fond, că modalitatea de executare a pedepsei aleasă în privința inculpatului - și anume executarea reală, este în acord cu principiul proporționalității, luându-se în vedere circumstanțele cauzei fiecare în parte și toate în ansamblu, personalitatea inculpatului, avându-se în vedere că anterior a mai comis infracțiuni pentru care a fost condamnat și real, comportamentul acestuia, deoarece inculpatul potrivit art. 111 CP nu are antecedente penale, recunoaște vina, se căiește, dorește să repare prejudiciul, circumstanțe agravante nu au fost stabilite;

- privitor la modul de comitere a infracțiunii menționăm, că atât organul de urmărire penală cit și instanța de judecată a stabilit, că inculpatul Stegărescu nu a fost

inițiatorul actului de huliganism, el se afla afară lângă mașină, iar inculpatul Ceban a intrat în magazin unde s-a inițiat o ceartă și împrânceanță cu o altă persoană, iar Stegărescu văzând că Ceban se confruntă cu cineva, imediat a aderat la acțiunile lui Ceban fără a percepe inițial care-i problema, dor a sărit în ajutor de partea amicului său. Evident ulterior și-a dat seama că a nimerit și el în belea, de aceea a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată. Considerăm, că modul de comiterea a acțiunilor infracționale de către Stegărescu nu au fost luate în considerație de instanță la stabilirea unei pedepse reale cu închisoare;

- norma penală încriminată inculpatului Stegărescu nu este una drastică, iar legislatorul a stabilit și posibilitatea de aplicare a sancțiunii penale cu amendă. Adică în mod firesc dacă se constată că inculpatul nu are antecedente penale conform art. 111 Cod penal, recunoaște fapta, a contribuit activ la desfășurarea procesului penal, se căiește, dorește să achite paguba, recunoaște toate probele din dosar, apoi ar fi posibil de numit și pedeapsă cu amendă. Aceste circumstanțe, considerăm că nu au fost luate în considerație de către instanța de apel și de fond la aprecierea gravității pedepsei ce poate fi aplicată pentru comiterea faptei de către Stegărescu;

- instanța de apel și de fond nu a motivat din ce cauză a dispus executarea a celei mai aspre categorie de pedeapsă și de ce nu este posibil de aplicat pedeapsa alternativă cu amendă;

- din materialele cauzei, se vede de iure și de facto, luând în calcul personalitatea infractorului (lipsa antecedentelor penale conform art. 111 Cod penal, până la comiterea faptei și după), urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii (recunoașterea vinei, recunoașterea pagubei indicate în învinuire, solicitarea procedurii simplificate), că săvârșirea faptei de către acesta se datorează unui concurs accidental de împrejurări, care a fost provocat de amicul său care a și inițiat actele huliganice, iar pentru îndreptarea, corectarea inculpatului, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei cu închisoare;

- stabilirea unei pedepse alternative închisorii î-și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, pentru a nu admite pe viitor săvârșirea a astfel de infracțiuni și va asigura conștientizarea de către Stegărescu a celor comise cu adoptarea unor concluzii corecte ce țin de comportamentul în societate, fapt ce este confirmat prin comportamentul inculpatului până și după comiterea faptei;

- numeroase instituții, organizații și experți dau prioritate alternativelor pedepselor privative de libertate. Astfel, actele internaționale în cauză determină sarcinile ce sunt fixate de către state în vederea implementării alternativelor. Aceste sarcini sunt formulate în pct. 1 al Regulilor de la Tokyo și în preambulul Recomandării nr. (92) 16 a Comitetului de Miniștri. Formulând sarcini, standardele determină și principiile fundamentale de elaborare a sistemului de pedepse penale al unui stat, care se reduc la următoarele: 1) statele trebuie să aibă în legislația națională un număr

suficient de măsuri alternative privațiunii de libertate, elaborate în conformitate cu situația politică, economică, socială și culturală din fiecare țară, adică să fie respectat principiul suficienței și deplinătății măsurilor alternative privațiunii de libertate; 2) controlul asupra condamnaților la pedepse neprivative de libertate trebuie să fie realizat numai în măsura în care este necesar pentru a asigura executarea corespunzătoare a acestora și trebuie să se bazeze pe principiul intervenției minime în viața privată a condamnatului; 3) aplicând măsura alternativă privațiunii de libertate, instanța de judecată trebuie să ia în considerație, pe cât posibil, necesitățile delincventului din perspectiva readucerii lui la viața normală în societate, adică să țină cont de principiul compatibilității intereselor condamnatului cu interesele societății și ale victimei; 4) condamnații la măsurile alternative privațiunii de libertate trebuie să se afle în vizorul organelor și instituțiilor competente pe întreaga perioadă de executare a măsurii, la nevoie fiindu-le acordat ajutorul psihologic, social, material; 5) caracterul și termenul măsurilor alternative privațiunii de libertate trebuie să corespundă gravității infracțiunii săvârșite, personalității condamnatului, altor circumstanțe ale cauzei;

- mai mult, legislația internațională merge mai departe, statuând, că anularea unei măsuri alternative privațiunii de libertate aplicate anterior nu trebuie să atragă obligatoriu aplicarea unei pedepse privative de libertate (pct. 14. 3 al Regulilor de la Tokyo, regula 86 a Regulilor europene); 8) alternativele privațiunii de libertate trebuie să aibă cea mai mare semnificație posibilă pentru delincvent și să contribuie la dezvoltarea personală și socială necesară delincventului cu scopul de a permite inserția sa socială. Metodele de îngrijire și control vor trebui să fie aplicate în acord cu aceste obiective (regula 55 a Regulilor europene); 9) aplicarea măsurilor alternative privațiunii de libertate trebuie să constituie o parte a tendinței statului spre decriminalizarea și depenalizarea în state a unui șir întreg de infracțiuni, iar izolării trebuie să fie supuse doar persoanele care au comis cele mai grave infracțiuni;

- atragem aici atenție motivării aduse de instanță în favoarea aplicării pedepsei reale și anume, că inculpatul Stegărescu anterior a comis infracțiunii și a executat pedeapsă reală și că nu s-a corectat, pe care o considerăm neîntemeiată în coraport cu prevederile legislației internaționale la care ne-am referit mai sus, totodată menționăm, că inculpatul nu are antecedente penale, iar pentru ce a comis, inclusiv când era minor, și-a ispășit pedeapsa și nu poate suporta consecințe duble pentru fapta comisă anterior. Această constatare a instanței la stabilirea pedepsei nu este echitabilă în raport cu criteriile generale de individualizare a pedepsei în privința lui Stegărescu și în mod ilegal vine să stabilească o pedeapsă reală cu închisoare;

- la stabilirea și menținerea pedepsei cu închisoare inculpatului Stegărescu Anatoli, considerăm, că instanța de apel și de fond a ignorat prevederile art. 75 alin. (2) Cod penal, care prevede expres, că - în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se

aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată;

- în afară de acesta, considerăm, că la judecarea cauzei în ordine de apel au fost încălcate mai multe norme procesual penale, care au generat încălcarea dreptului inculpatului la apărare și la un proces echitabil.

Alin. (6) al art. 414 Cod de procedură penală, stipulează că, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanța dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal;

- în speță, instanța de apel, considerând dovedită vinovăția lui Stegărescu în baza probelor cercetate de prima instanță, nu era în drept să-și întemeieze soluția de condamnare pe aceste probe fără să le verifice în ședința de judecată a instanței de apel și fără a fi consemnate în procesul-verbal.

Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel, se vede că nu au fost verificate declarațiile vre-unui martor sau parte vătămată, astfel fiind încălcată o normă imperativă (art. 414 alin.(6) CPP).

6. La recursul ordinar declarat de către avocatul Cobzac Gheorghe în numele inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil, pe motiv că este declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea

motivată.

Din materialele dosarului se constată că, inculpatul Stegarescu Anatoli fiind legal citat, din motive necunoscute instanței, nu s-a prezentat în cadrul ședințelor de judecată stabilite, fiind dispusă anunțarea în căutare a acestuia prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2018 (f.d. 30-33, vol. II).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 18 aprilie 2018, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost pronunțat în prezența avocatului inculpatului, Bucatca Vadim, fiind înștiințat despre data pronunțării deciziei motivate.

Din materialele dosarului rezultă că, decizia motivată a fost pronunțată la 16 mai 2019, avocatul Bucatca Vadim nemotivat nu s-a prezentat la ședință (f.d. 52, vol. II), decizia a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău în aceeași zi.

Avocatul Cobzac Gheorghe a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel la 27 februarie 2020, astfel, reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat la 17 iunie 2019, inclusiv. Astfel, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

În același context, este important de a menționa că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea sentinței, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, mai mult că hotărârile se plasează pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita

calea de atac.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Concomitent și jurisprudența CEDO menționează despre dezavantajarea unei părți față de alta, în situația în care instanța extinde termenul legal de contestare a unei hotărâri judecătorești definitive, se face atingere principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 CEDO (a vedea Hotărârea Chirea versus Republica Moldova).

Astfel, odată ce recursul ordinar, este declarat peste termen, acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Cobzac Gheorghe în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Stegarescu Anatoli Xxxxx**, pe motiv că este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **21 august 2020**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana